

OPLAKANY (34) *part praet poss pf*

opłakany (33), **opłakan** (1).

o oraz pierwsze a jasne. ◊ W formie niezłożonej -ân. ◊ W formach złożonych -an-.

sg m N *opłakany* (8), *opłakân* (1); ~ (*attrib*) *opłakany* (2); (*praed*) *opłakany* (2) *KochPs*, *GórnTroas*, *opłakân* (1) *OpecŻyw*. ◊ A *opłakany* (3). ◊ V *opłakany* (1). ◊ f N *opłakanâ* (2). ◊ A *opłakanâ* (1). ◊ V *opłakanâ* (2). ◊ n N *opłakané* (2); -é (1), -(e) (1). ◊ G *opłakan(e)go* (1). ◊ A *opłakané* (2). ◊ pl N m pers *opłakani* (4). *subst* *opłakané* (1). ◊ G *opłakanych* (3). ◊ A *subst* *opłakané* (3). ◊ [V m pers *opłakani*.]

Składnia dopełnienia sprawcy: oplakany od kogo (1).

Sł stp s.v. oplakać, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

I. W funkcji właściwej (12) :

1. *Obżałowany, taki, nad którym wylewało się łzy; fletus Mącz, Calep; deploratus Mącz, Cn; lamentatus Calep; comploratus, flebilis, lacrimabilis Cn* (11) : *Fletus, Participium, Obżałowány/Oplákány. Mącz* 130a, 130a, 306b; *Syn oplákány Twóy/ Iákobie/ w niewolę ielt záprzedány. KochPs* 158; *Calep* 423b, 579b; *GórnTroas* 36, 49.

W połączeniu szeregowym (1): *od ktoré porodzon/ kármion/ oblapián/ tzałowán/ na krzyżu wiífątz oplakán? OpecŻyw* 179.

Szereg: »opłakany ani pogrzebiony« [szyk 1:1] (2): Smierciami wielu chorob pomrą: nie będą oplákáni/ áni pogrzebieni [non plangentur et non sepelientur]/ zá gnoy ná obliczu źemie będą Leop Ier 16/4, *Ier* 16/6.

2. *Wyrażony łzami* (1) : *Czyykolwiek žal od ciebie oplákány będzie GórnTroas* 69.

II. W funkcji przymiotnikowej: *Godzien pożałowania, žálosny, lichy, nieszczęśliwy, nędzny; comploratus, flebilis, lacrymabilis Cn* (22) : *opłakany człowiek/ námowám wnętrnem ducha święté^{go} mieśca niedał ale łzatanowi MurzHist* C3v; *SkarJedn* 246, 392; *SkarŻyw* 261; *Ty/ pánie/ vpádłego ná nogách záś łtawiałz/ Y oplákáné zdrowie czérftwości nábawiałz. KochPs* 210, 30, 69; *StryjKron* 335; *BielSen* 3; *Ciebie też Bog poćiefzył żywa o Krolowa/ Y ciebie oplákána Polfko niezycźliwym luź chce bronić drapielzczom łákomftwá wielkiego. KmitaPsal* A3; *Co po żegláftym morzu popłynęła/ Zkąd koniec Troiá oplákány wzięła. GórnTroas* 12, 54; *OrzJan* 114; *SarnStat* 1086; *PowodPr* 59; *GosłCast* 21; [Bo iuż fnadź zábrnął głębiey á niżli wy wźyfcy Oplákani Nurkowie/ Chryftułowey niźczy. *ŁaszczPogrom* 5].

W charakterystycznych połączeniach: oplakany(-e, -a) człowiek, koniec, królestwo, niewiasta, obrona, Polska, przykłady, przymierze, przywłaszczenie, rąbek, rozruch, stolica, Troja, wojny, zdrowie, zwady, žal, żywot.

Wyrażenie: »te oplakane czasy« [szyk 2:1] (3): MurzHist B2; *PAtrząc ná łromotne rozerwánie ludu Chrześciánłkiego tych zwłáfczńá czáfów náłzych oplákánych SkarJedn* A2; *WerGość* 260.

Szeregi: »opłakany i mizerny« (1): iákoż po wielu mieyfcách oplákáné y mizerne [lugenda et calamitosa JanStat 842] *ludziom pokázuią fie przykłady SarnStat* 1067.

»nad insze wszystkie nieszczęśliwszy i już prawie oplakany« (1): tedy ci mufzą być nád infze wŹytkie niefzczęśliwŹy/ y iuŹ práwie oplákáni/ ktorzy o nie niedbáią/ y ná nie lię z fercá/ dla kuchnie Źwey/ dla folwárku/ wŹi/ miáŹteczek/ kánoniy/ plebániy/ y infzych/ gniewáią y ono lŹą *CzechEp* 112.

»oplakany i Źálosny« (1): A Węgiérfką Źiemię záŹię/ królestwo oplákáné y ŹáłoŹné/ iákiémi fortélmi poŹiadł? *OrzJan* 12.

Synonimy: I. obŹálowany; II. lichy, mizerny, nieszczęśliwy, Źálosny.

Cf NIEOPLAKANY, OPLAKAĆ